

„Према члану 66. став 1. Закона о радним односима („Службени гласник РС”, бр. 48/91 и 66/91), запослени у државним органима који су остали нераспоређени на начин утврђен чланом 65. тог закона, имају иста права и обавезе као и радници за чијим је радом престала потреба у предузећима. Зато за запослене у државним органима који су остали нераспоређени важи општи режим остваривања права који се примењују на раднике за чијим је радом престала потреба у предузећима”.

(Решење Врховног суда Србије, Рев. 1263/93, од 15. 04. 1993)

Тужени у радном спору по тужби запосленог у органу управе

Тужени у радном спору запосленог у органу управе је држава, покрајина, град или општина, али виши суд не треба да укида победничку пресуду ако је као тужени означен орган управе уз назнаку државе, покрајине, града или општине, уколико је тужену страну заступао одговарајући јавни правобранилац.

Из образложења:

„Орган општинске управе нема правни субјективитет па се користи правним субјективитетом општине. У називу туженог заступљена су оба елемента за идентификацију странке, али погрешним редоследом: као странку је требало означити општину уз назнаку органа управе, а не обрнуто. Али, како је у поступку учествовао општински јавни правобранилац који иначе заступа општину, овај суд није узео да постоји битна повреда поступка из члана 354. став 2. тачка 10. ЗПП, на коју се пази по службеној дужности”.

(Пресуда Врховног суда Србије, Рев. 4034/93. од 7. 09. 1994)

Приредио *др Зоран Ивошевић*

ОДЛУКЕ САВЕЗНОГ УСТАВНОГ СУДА

Општинска скупштина има право да пропише начин на који се дају у закуп пословне просторије и гараже у друштвеној својини на којима је носилац права коришћења и располагања општина

Скупштина општине С. прописала је (одлуком) начин на који се дају у закуп пословне просторије и гараже у друштвеној својини на којима је носилац права коришћења и располагања Општина.

Неколико предузећа оспорило је уставност и законитост одлуке Општинске скупштине у С., истичући да су, улагањима у пословни простор који користе, а који је у друштвеној својини по основу национализације, постали сувласници пословног простора на који се односи оспорена одлука и да, следствено томе, пословне просторије које користе та предузећа не могу бити издаване у закуп по одредбама оспорене одлуке, и да издавање пословног

простора у друштвеној својини значи да се Општина, противно Уставу и закону, бави привредном делатношћу.

Савезни уставни суд одбио је да утврди да оспорена одлука није уставна и законита.

При неспорном стању ствари да се оспорена одлука односи на пословни простор (и гараже) који је у друштвеној својини, и да право коришћења и располагања на томе простору има општина С., Савезни уставни суд сматра да је право општине да проише начин на који ће се издавати у закуп пословни простор у друштвеној својини на који је носиоца права коришћења и располагања општина. То право припада општини, као и сваком другом власнику пословних просторија, или носиоцу права коришћења и располагања непокретностима у друштвеној својини. Општина тиме не обавља никакву делатност коју, по природи, положају и правима локалне самоуправе не би смела обављати, па оспорена одлука, стога, није противна Уставу и закону. На уставност и законитост оспорене одлуке није од утицаја ни евентуално улагање садашњих купаца односно пословних просторија, који, уколико налазе да су улагањима постали сувласници на одређен пословни простор, права по томе основу могу утврдити у поступку пред надлежним судом.

(Савезни уставни суд, одлука III У број 175/94, од 20. децембра 1995)

НАЦРТ

О д л у к а

о оцењивању уставности одредаба члана 136 став 2. алинеја
1. и 2. Закона о систему јавних прихода

1. Савезни уставни суд, поводом датих иницијатива, покренуо је, решењем IY бр. 34/95 и 81/95, од 24. маја 1995. године, поступак за оцењивање сагласности одредаба члана 136 став 1. и 2. Закона о систему јавних прихода („Службени лист РСГ”, бр. 30/93, 3/94 и 42/94) са Уставом СРЈ, пошто је оценио да се основано поставља питање да ли су оспорене одредбе сагласне са Уставом СРЈ.

Скупштина Републике Црне Горе, у одређеном року, није дала одговор на решење о покретању поступка.

Савезни уставни суд, на основу одредаба члана 58. и 59. Закона о Савезном уставном суду, одржао је 23. новембра 1995. године, јавну расправу.

2. Оспореним одредбама Закона о систему јавних прихода прописано је да правна и физичка лица без претходног доказа да су измирили доспеле обавезе по основу јавних прихода не могу остваривати права пред надлежним државним органима, и то: добити и продужити путне исправе и возачку дозволу и регистровати моторно возило и пловни објекат.

3. Одредбама члана 77. став 1. тач. 5. и 6. Устава СРЈ утврђено је да Савезна Република Југославија, преко својих органа, доноси и извршава савезне законе, између осталог, и у областима безбедности у свим врстама саобраћаја и области преласка границе.

Из наведених одредаба Устава СРЈ, произилази да је Савезна Република Југославија надлежна да уређује питање безбедности у свим врстама саобраћаја и питање преласка границе па, према томе, и да прописује услове за издавање и продужење возачке дозволе за управљање моторним возилом и за регистрацију моторног возила и пловног објекта, као и услове за издавање и продужење путних исправа, а не Република Црна Гора. Будући да је Република Црна Гора, преко надлежног органа, оспореним одредбама закона уредила питања која, према одредбама члана 77. став 1. тач. 5. и 6. Устава СРЈ, уређује Савезна Република Југославија, преко својих органа, то је Савезни уставни суд утврдио да наведене одредбе Закона о систему јавних прихода нису сагласне са Уставом СРЈ.

4. Савезни уставни суд, на основу одредбе члана 124. став 1. тачка 2. Устава СРЈ и члана 68. став 1. тачка 2. Закона о Савезном уставном суду („Службени лист СРЈ” број 36/92), на седници одржаној 21. децембра 1995. године, донео је

О д л у к у

Утврђује се да одредбе члана 136 став 2. алинеја 1. и 2. Закона о систему јавних прихода („Службени лист РЦГ” бр. 30/93, 3/94 и 42/94) нису сагласне са Уставом СРЈ.

Савезни уставни суд донео је ову одлуку у саставу: председник др Богдан Трифуновић, и судије — др Слободан Благојевић, Милан Вешовић, Никола Вујановић, Душан Ружић и др Милутин Срдић.

САВЕЗНИ УСТАВНИ СУД,
ГУ бр. 34/95, 81/95 и 184/95
21. децембар 1995. године
Београд
ЗН

ПРЕДСЕДНИК
САВЕЗНОГ УСТАВНОГ СУДА
др Богдан Трифуновић

СУДИЈА ИЗВЕСТИЛАЦ
др Слободан Благојевић

ПРЕДСЕДНИК
РЕДАКЦИОНЕ КОМИСИЈЕ
Милан Вешовић

У управљању деоничким друштвом у мешовитој својини учествује и представник друштвеног капитала

Одредбама Статута Деоничког друштва Х. одређено је да Скупштину Друштва и Управни одбор чине сви представници деоничког капитала, осим представника друштвеног капитала.

Друштвени капитал у Друштву износи 59,6% укупног почетног капитала Друштва, а у Скупштини и Управном одбору нема ниједног представника друштвеног капитала.

Друштво сматра да му одредбе члана 122. Закона о предузећима допуштају да питање управљања Друштвом уреди, Статутом, онако како је то питање и уређено, образлажући то решење тешкоћама у којима се Предузеће

Х. нашло пре пет година, у време док је Предузеће било, у потпуности, у друштвеној својини, и неделотворношћу у управљању заснованом на друштвеној својини.

Слобода у организацији и у управљању предузећем у мешовитој својини, коју таквом предузећу допуштају одредбе члана 122. Закона о предузећима, није и — слобода предузећа да представнике појединих облика капитала у предузећу у мешовитој својини искључи из управљања предузећем. Предузећем у мешовитој својини морају управљати сви представници појединих видова капитала у предузећу. Ако капитал Деоничког друштва Х чини и 59,6% капитала у друштвеној својини, предузеће у мешовитој својини нема право, без обзира на мотиве, да питање управљања предузећем реши тако што ће представнике тога дела капитала, који чини више од половине укупног почетног капитала Предузећа, искључити из управљања Предузећем. Могућности које у томе погледу дају одредбе члана 122. Закона о предузећима не значе и то да из управљања предузећем у мешовитој својини може бити искључен управо онај власник капитала који има највише удела у укупном капиталу предузећа. Искључити тога власника из управљања предузећем значи не само повреду споменutih одредби Закона о предузећима, већ и повреду права таквог власника — независно од тога да ли је у питању друштвени, или неки други капитал — које природно исходи из чињенице што је он не само један од власника капитала, него и — власник с највећим уделом у укупном капиталу предузећа у мешовитој својини.

(Савезни уставни суд, одлука III У број 139/94, од 6. децембра 1995)

Право закупадавца да закупцу који добије стан по основу радног односа откаже стан ако закупцу радни однос престане на основу његовог захтева или по његовој кривици, пре истека времена одређеног општим актом закупадавца — није повреда слободе избора занимања и запослења

Одредбом члана 35. став 1. тачка 5. Закона о становању („Сл. гласник РС”, бр. 52/92, 76/92, 84/92, 33/93, 46/94, 47/94 и 44/95) прописано је да закупадавац може дати отказ уговора о закупу стана закупцу који је стан добио по основу радног односа, а коме радни однос престане на основу његовог захтева или по његовој кривици, пре истека времена одређеног општим актом закупадавца.

Грађанин сматра да оспорена законска одредба није сагласна са Уставом Савезне Републике Југославије — одредбом члана 54. став 1., којом је зајамчен слободан избор занимања и запослења.

Одбијајући покретање поступка за оцењивање уставности оспорене законске одредбе, Савезни уставни суд пошао је, пре свега од тога што је област становања — област у којој односе уређују, сагласно Уставу Савезне Републике Југославије, републике-чланице. Полазећи од тога, сувереног права република-чланица, и од тога да Устав Савезне Републике Југославије не јамчи човеку и грађанину право на стан, Савезни уставни суд оценио је да оспорена законска одредба није противна Уставу СРЈ. Право закупадавца да закупцу који је с њим у радном односу откаже стан у наведеним случајевима

није, по схватању Савезног уставног суда, повреда уставног начела о слободном избору занимања и запослења. Слободан избор занимања и запослења значи слободу човека и грађанина да сам бира своје занимање и запослење. Та слобода није ограничена правом закупадавца који је запосленоме дао стан с обзиром на његов радни однос са закупадавцем да му откаже стан уколико закупу радни однос престане по његовом захтеву или кривиди. Слободан избор занимања и запослења, који се остварује независно од било каквих околности, па и од тога што запослени добије стан на коришћење (у закуп) од закупадавца као послодавца, не може закупадавцу-послодавцу ускратити право да станове даје у закуп запосленима под одређеним условима и да откаже коришћење стана ономе закупу који у радном односу са закупадавцем није провео време одређено општим актом закупадавца.

(Савезни уставни суд, решење I У број 98/95, од 20. децембра 1995)

Предузеће у друштвеној својини — ако се претвара у предузеће у мешовитој својини — може интерне деонице давати само запосленима у предузећу; није дужно да деонице даје и другим лицима из члана 1а. Закона о друштвеном капиталу

Предузеће Ц. одлучило је, одлуком о издавању интерних деоница ради прибављања додатног капитала, да право на куповину деоница (интерних деоница) имају радници запослени у Предузећу.

Грађанин је оспорио законитост оспорене одлуке, тврдњом да о организовању Предузећа у деоничко друштво није одлучено изјашњавањем радника на референдуму; да одлука о организовању Предузећа у деоничко друштво није објављена у средствима јавног обавештавања; да није објављен јавни позив на упис деоница, и да није предвиђен попуст при продаји деоница лицима која су била запослена у Предузећу, односно лицима из првог наследног реда наследника тих лица.

Обавеза предузећа у друштвеној својини које се организује у деоничко друштво да интерне деонице понуди радницима запосленим у предузећу и лицима која су била запослена у предузећу, односно другима о којима говоре одредбе члана 1а. Закона о друштвеном капиталу постоји, по одредби 1в., став 7. тога закона, само кад је вредност друштвеног капитала у предузећу већа од троструког износа годишњих личних доходака у предузећу. Та обавеза не постоји, дакле, уколико није у питању толика вредност друштвеног капитала. Утврђено је да вредност друштвеног капитала није величине која би обавезивала предузеће да деонице понуди, осим запосленима, и другима. Стога, оспорена одлука није противна одредби члана 1а. став 3. Закона о друштвеном капиталу.

Савезни уставни суд оценио је да ни остале тврдње о незаконитости оспорене одлуке нису од утицаја на њену законитост, будући да Закон о друштвеном капиталу предузеће не обавезује, при претварању у деоничко друштво у мешовитој својини, на поступак због којег је оспорена законитост наведене одлуке.

(Савезни уставни суд, решење III У број 167/95, од 20. децембра 1995)

Приредио Ђорђе Ђурковић